

валют у періодичній кількісно-вартісній моделі, через відсутність на валютному ринку даних про обсяги торгів, відображає обмежені можливості його інтерпретації, так як одні і ті ж структури на графіку валютного курсу можуть мати різне походження та бути сформованими змінами в пропозиції базової валюти, валюти котирування чи обох валют одночасно (рис. 9). Водночас чітка постановка варіантів можливих зв'язків між змінами ціни та попиту з пропозицією на кожному часовому проміжку дозволяє використовувати методи технічного аналізу як графічну інтерпретацію впливу фундаментальних чинників на тих ринках, де обсяги торгів публікуються.

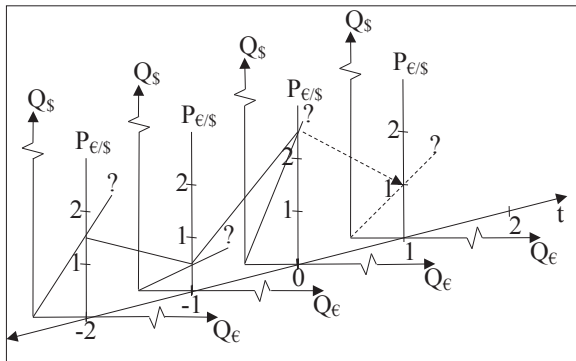

Рис. 9. Графіку курсу валют пари EUR/USD в періодичній кількісно-вартісній моделі

Розроблено автором

Висновки. Таким чином, періодичну кількісно-вартісну модель можна використовувати як загальний методичний підхід до прогнозування курсу валют при застосуванні як фундаментального, так і технічного аналізу валютного ринку, а також поєднувати їх на основі даної моделі. Періодична кількісно-вартісна модель дозволяє також розкрити складність прогнозування курсу валют через масштабність даних, які підлягають опрацюванню у фундаментальному аналізі валютного ринку, та обмеженість показників у технічному. Водночас, враховуючи абстрактний математичний зміст поняття «вартість», що покладений в основу періодичної кількісно-вартісної моделі, її також можна використовувати у аналізі інших сегментів фінансового ринку для прогнозування вартості його інструментів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Торговая платформа MetaTrader 5 [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://www.metatrader5.com/ru/terminal/help/analytics/economic_indicators.
2. Макконнелл К.Р., Брю С.Л. Аналітична економія, принципи, проблеми і політика. Частина 1. Макроекономіка / К.Р. Макконнелл, С.Л. Брю. – Л. : Просвіта. – 672 с.
3. Шемет Т.С. Теорія і практика валютного курсу : [навч. посіб.] / Т.С. Шемет ; за ред. О.І. Рогача. – К. : Либідь, 2006. – 360 с.
4. Лиховидов В.Н. Фундаментальный анализ мировых валютных рынков: методы прогнозирования и принятия решений / В.Н. Лиховидов. – Владивосток, 1999 г. – 234 с.
5. Акелис С.Б. Технический анализ от А до Я / С.Б. Акелис ; пер. с англ. М. Волкова, А. Лебедева. – М. : Диаграмма, 1999. – 376 с.

УДК 336.71

Руда О.Л.

кандидат економічних наук,

доцент кафедри фінансів та кредиту

Вінницького національного аграрного університету

ІНТЕРНЕТ-БАНКІНГ – БАЗОВИЙ ІНСТРУМЕНТ НА РИНКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

Розглянуто суть, можливості та призначення інтернет-банкінгу. Досліджено сучасний стан розвитку інтернет-банкінгу в Україні як головної складової дистанційного обслуговування у банківській системі. Наведено основні переваги та недоліки, що стримують розвиток інтернет-банкінгу в Україні, та рекомендації щодо активізації процесу розвитку цього виду банківських послуг.

Ключові слова: Інтернет, дистанційне обслуговування, інтернет-банкінг, банк, банківські послуги.

Рудая О.Л. ИНТЕРНЕТ-БАНКИНГ – БАЗОВЫЙ ИНСТРУМЕНТ НА РЫНКЕ БАНКОВСКИХ УСЛУГ

Рассмотрены суть, возможности и назначения интернет-банкінгу. Исследовано современное состояние развития интернет-банкінга в Украине как главной составляющей дистанционного обслуживания в банковской системе. Приведены основные преимущества и недостатки, которые сдерживают развитие интернет-банкінга в Украине, и рекомендации относительно активизации процесса развития этого вида банковских услуг.

Ключевые слова: Интернет, дистанционное обслуживание, интернет-банкінг, банк, банковские услуги.

Ruda O.L. THE INTERNET-BANKING BASE INSTRUMENT AT THE MARKET OF BANK SERVICES

Essence, possibilities and setting of internet-banking, is considered. Modern development of internet-banking status is investigational in Ukraine as a main constituent of remote service in bank to the system. Basic advantages over and defects that restrain development of internet-banking in Ukraine and recommendation in relation to activation of process of development of this type of bank services are brought.

Keywords: Internet, remote service, internet-banking, bank, bank services.

Постановка проблеми. Відхід з ринку майже півсотні банків і скорочення інфраструктури обслуговування роздрібних клієнтів прискорили процес трансформації банківської системи. Кількість активних платіжних карт за рік зменшилася, скоротилася кількість банкоматів, підвищується попит на дистан-

ційні банківські послуги. У зв'язку із цим ключовим трендом на ринку стає розвиток інтернет-банкінгу та безготівкових платежів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемами банківського обслуговування приділяється значна увага теоретиками і практиками. Науково-тео-

ретичні та практичні аспекти розвитку банківського бізнесу, застосування новітніх технологій, розвитку інтернет-банкінгу висвітлено в працях таких авторів: А. Єльченко, В. Огієнко, С. Єгоричева, Р. Попель, О. Чуб, О. Міщанин та ін.

Постановка завдання. Метою дослідження є обґрунтування поняття інтернет-банкінгу, розкриття його можливостей, переваг, проблеми використання та розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтернет-банкінг – один із видів дистанційного банківського обслуговування, завдяки якому доступ до рахунків та операцій за рахунками забезпечується у будь-який час та з будь-якого комп'ютера підключеного до Інтернет і який має стандартний браузер. Іншими словами, інтернет-банкінг – це можливість здійснювати усі стандартні операції, які можуть бути здійснені клієнтом в офісі банку (за винятком операцій з готівкою), через Інтернет.

Взагалі, можна виділити такі види дистанційних банківських послуг:

1. Відео-банкінг.

2. РС-банкінг (традиційна система «Клієнт-Банк»).

3. Телефонний банкінг – надає можливість здійснювати операції з рахунком клієнта та отримувати інформацію щодо його стану за допомогою телефону у будь-якій точці світу.

Різновидом телефонного банкінгу є SMS-банкінг. SMS-банкінг – це спосіб оперативного отримувати інформацію – підтвердження про проведені операції за допомогою SMS-повідомлень на мобільний телефон.

4. Інтернет-банкінг – це технологія віддаленого банківського обслуговування, яка дає змогу клієнтові отримувати банківські послуги через мережу Інтернет.

Перші проекти іноземних банків, пов'язані з управлінням банківськими рахунками через персональні комп'ютери, були реалізовані ще в 80-х. Вкладникам була надана можливість перевіряти свої рахунки, зв'язуючись з комп'ютером банку за телефоном (послуга отримала назву Home banking). Поширення Інтернету спонукало провідні банки світу впровадити системи доступу до інформації, а потім – і до операцій з самими рахунками [6].

Ідея створення інтернет-банкінгу як системи виникла в США (18 жовтня 1995 р. SecurityFirst Network Bank). Однією із причин стало наявне на той момент обмеження на відкриття банками філій в інших штатах і пошук варіантів надання послуг клієнтам, що перебувають в іншому штаті чи країні [3].

В електронних банківських послугах України можна виділити три основні етапи розвитку. На першому етапі відбулося створення системи «Клієнт-банк», що включає підсистеми «Клієнт-банк» для юридичних осіб, а також «Домашній банкінг» для фізичних осіб. Система «Клієнт-Банк» вперше було використана в Україні у 1992 році. Вона дозволяє користувачу керувати рахунками в банку та отримувати всю поточну інформацію про рух коштів, не виходячи з офісу. Другим етапом було введення та використання мобільного банкінгу (WAP-банкінг). Третій етап характеризується появою та подальшим розвитком власне інтернет-банкінгу [7].

Головною мотивацією банків у впровадженні інтернет-банкінгу є підвищення конкурентоспроможності на ринку банківських послуг. Банки впевнено переводять частину своїх послуг у глобальну мережу, що дуже вигідно та зручно для їх клієнтів.

Даний вид послуг надає клієнтам можливість концентрувати в одному місці всю інформацію стосовно своїх грошових потоків. Собівартість надання банківських послуг через Інтернет є значно нижчою, ніж аналогічний показник для традиційних механізмів фінансового обслуговування, так як комісія за один платіж через касу банку може досягати 10-20 грн, тоді як віртуальні трансакції коштують 1-5 грн, а інколи – взагалі безкоштовні.

Інтернет-банкінг дозволяє контролювати власні рахунки навіть за межами України та ідеально підходить для надання послуг «у віддаленому режимі», оскільки не потребує присутності постачальника послуг і не супроводжується переміщенням матеріальних активів. Але це не означає, що широке розповсюдження інтернет-банкінгу дозволить повністю відмовитись від відкриття та утримання філій та відділень банку, бо при наданні високоризикових послуг необхідне особисте спілкування з клієнтами та ретельний їх відбір.

Також важливою перевагою інтернет-банкінгу є те, що він дозволяє розширити коло клієнтів незалежно від їх географічного положення. Крім можливості обслуговування клієнтів у будь-якій точці світу, інтернет-банкінг забезпечує доступ до потенційних споживачів послуг банку в інших регіонах.

Швидкість виконання будь-якої операції в інтернет-банкінгу вище, ніж при обробці аналогічного запиту операціоністом в банку.

Отже найбільшою перевагою та зручністю інтернет-банкінгу для клієнта є можливість здійснення операцій без будь-яких обмежень, тобто в будь-якому місці, в будь-який час лише за наявності Інтернету.

Інтернет-банкінг сьогодні дозволяє його користувачам здійснювати такі операції:

- проводити операції з будь-якого комп'ютера, що підключений до мережі Інтернет (в офісі, вдома або у відрядженні);

- оплатити послуги кабельного та супутникового телебачення, операторів мобільного зв'язку, IP-телефонії, Інтернет, online-ігри, проводити комунальні платежі;

- отримувати витяги про рух коштів за картою або рахунком за останні кілька днів, календарний місяць, інший довільний період часу;

- відкривати депозит, погашати кредит виконувати переказ коштів між власними рахунками, різні операції з кредитними картами;

- переглядати курси валют, оголошення банку, надавати заявки на купівлю, продаж, конвертацію валюти тощо.

Все ж інтернет-банкінг має і декілька недоліків, серед яких: неповноцінне надання послуг банками; деякі з функцій іноді потребують спеціальних знань комп'ютеру; можливе шахрайство (але ризик малий, тому що сучасні системи інтернет-банкінгу надзвичайно надійні);

Також існує ряд причин, які уповільнюють та перешкоджають розвитку інтернет-банкінгу в Україні, а саме – відсутність нормативно-правової бази, також недовіра людей до банківської системи, страх втрати коштів, тобто низький рівень фінансової грамотності населення України.

Ще важливою проблемою є обмежений доступ до мережі Інтернет. Хоча кількість населення, що користується Інтернетом, в Україні зростає, але порівняно з іншими залишається недостатнім. Також уже багато років дуже нерівномірним залишається розподіл користувачів по регіонах [3].

Питома вага користувачів Інтернету в країні упродовж останніх десяти років значно зросла (рис. 1).

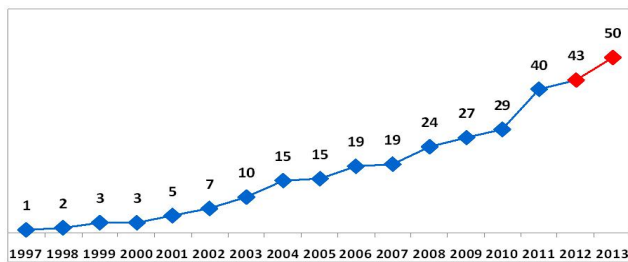

Рис. 1. Питома вага користувачів Інтернету серед дорослого населення України [5]

Порівняно із розвинутими країнами Західної Європи та Північної Америки проникнення Інтернету в Україні поширюється трохи повільніше. Наприклад, співставний з Україною рівень проникнення Інтернету (56%) був у США у травні 2013 року, тільки не серед усього дорослого населення, а у віковій групі 65 років та старші. Наразі рівень проникнення Інтернету серед дорослого населення у Сполучених Штатах Америки у 2013 році складає 85%, а в Росії – 57%.

Головні осі розбіжностей у поширенні Інтернету в Україні залишаються незмінними, це вік і тип поселення. Як і раніше, простежується лінійна зворотна залежність між віком і використанням Інтернету (рис. 2). Чим молодший вік, тим вище проникнення Інтернету. Подібні розбіжності суттєво впливають не лише на форми споживання інформації, а і на її зміст, що є потенційною загрозою поглиблення непорозуміння між поколіннями.

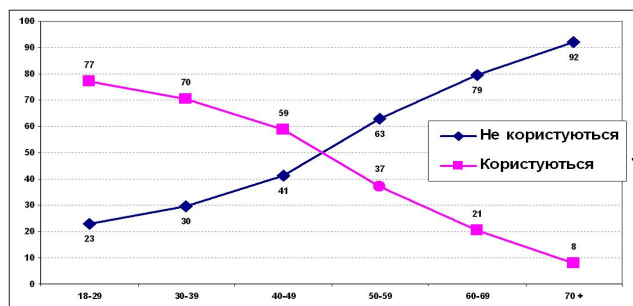

Рис. 2. Частка користувачів Інтернету серед різних вікових груп [5]

Першим українським банком, який запровадив серед своїх послуг Інтернет-банкінг, був ПриватБанк. Це відбулося у 1998 року, а вже через рік Інтернет-банкінг був запроваджений у ВА-Банку (VAB). Серед банків, які активно просуваються на шляху освоєння Інтернет-банкінгу можна виділити ПриватБанк, УкрСиббанк, Укрсоцбанк, Укррексімбанк, ПУМБ, Universal bank, Альфа-Банк, ОTR Bank, Дельта-банк, Індустріалбанк.

За даними компанії «Простобанк Консалтинг», на початок березня 2014 р. 31 установа із числа 50 найбільших роздрібних банків України налаштувало власними системами Інтернет-банкінгу для фізичних осіб, а це 62%. При цьому вкладення в розробку і технічне оснащення банкінгу в кожному банку становили приблизно 0,8-1 млн дол.

У 2013 р. одразу п'ять банків запустили власні системи дистанційного керування рахунками: «Авант-Банк», «АктаБанк», «Діамантбанк», «Діві Банк» і «Фідобанк».

Найбільш популярним сервісом Інтернет-банкінгу для українських користувачів, за даними «GfK

Ukraine», є система «Приват 24», власником якої є першопроходець в веб-банкінгу – «ПриватБанк». Послугами «Приват 24» користуються 77% опитаних клієнтів.

Водночас свої системи мають практично усі діючі банки. Найзручніші системи створені банками, які входять до першої десятки в рейтингу НБУ. Серед провідних варто виділити такі: «Приват 24», «Enter», «EXIM», «My Alfa-Bank», «OTRdirect», «KredoDirect» [2].

Електронний банкінг найбільш розповсюджений у США, де практично кожний великий банк і переважна кількість середніх та дрібних банків надають своїм клієнтам послуги з дистанційного керування рахунком через Інтернет. У США на послугах Інтернет-банкінгу спеціалізуються такі найбільш відомі банки, як Bank of Internet USA, EverBank Direct, BankSimple та PerkStreet Financil. Ринок Інтернет-банкінгу США є одним із найбільш розвинених у світі. Насамперед це виражається у тому, що клієнт американського банку може отримати максимальну кількість послуг через Інтернет: всі операції з рахунком, купівля/продаж валют, торгівля на фондових ринках, страхування депозитів, отримання кредитів, доступ до персоналізованої фінансової інформації тощо. За даними досліджень «comScore», у США у сфері Інтернет-банкінгу кількість власників депозитів у десяти найбільших банках країни зросла до 65 млн. А всього сплачують різні рахунки через мережу близько 66% американських споживачів [7].

Кількість банків, які діють через мережу Інтернет, в Україні також зростає з кожним роком.

Інтернет-банкінг перетворився на базовий інструмент, без якого банк не може повноцінно надавати послуги. Якими б не були відділення, клієнту потрібна оперативність, яку забезпечує дистанційне обслуговування. Навіть у такій консервативній установі, як Ощадбанк, з початку 2015 року кількість користувачів WEB-банкінгу «Ощад-24/7» зросла майже вдвічі та станом на 22 травня перевищила півмільйона.

Щомісяця клієнти банку здійснюють у системі понад 250 тисяч операцій. Найбільш затребуваною послугою є переказ коштів на картки. Таких операцій з початку поточного року здійснено більше 350 тис. Традиційно популярна також оплата послуг, зокрема поповнення рахунків операторів мобільного та CDMA-зв'язку, IP-телефонії тощо.

У травні 2015 р. Ощадбанк удосконалив маркетинговий модуль WEB-банкінгу, який є важливим інструментом комунікації з клієнтом. Поліпшення стосується як візуальних змін, так і функціоналу.

У користувачів «Ощад-24/7» з'явилася можливість вести комунікацію зі співробітниками банку по захищеному каналу зі свого WEB-банкінгу. Для цього створено опцію «Зворотний зв'язок». Кардинально змінено закладку «Картки і рахунки». Відтепер там міститься перелік усіх карток і рахунків клієнта з можливістю відображення навіть закритих. Назви своїм карткам та рахункам клієнти можуть давати самостійно. Крім банерної реклами, можна ознайомитись із пропозиціями банку на відповідній закладці. Інформацію викладено у цікавій інфографіці з можливістю подальшого переходу на сторінку для оформлення пропозиції. Комунікація банку з клієнтом тепер здійснюється за допомогою його особистої поштової скриньки, на яку спрямовується важлива інформація, новини та акції.

Система «Ощад-24/7» дає змогу цілодобово контролювати власні рахунки та здійснювати банківські операції з будь-якої точки світу через Інтернет. Крім

основних операцій з рахунками та платіжними картками клієнти можуть відкривати віртуальні картки, самостійно встановлювати ліміти на операції по картці та визначати перелік країн, в яких дозволено їх проведення, придбавати електронні квитки на різні види транспорту, здійснювати грошові перекази [8].

Але мало створити зручний інтерфейс і встановити низькі тарифи на безготівкові платежі. Клієнти прагнуть звести необхідність своєї фізичної присутності в банку до мінімуму. Один із таких інструментів – онлайн-обслуговування депозитів. Інтерес до цієї послуги величезний.

Сьогодні неможливо уявити функціонування банківських установ без використання сучасних інформаційних технологій та, зокрема глобальних комп'ютерних мереж, у тому числі й Інтернет. З впровадженням інтернет-банкінгу банки можуть значно збільшити клієнтську базу і знизити витрати на персонал і мережу філій.

Також варто зазначити, що із розвитком інтернет-технологій удосконалюються і впроваджуються захисні програми, що попереджають ризики махінацій або збоїв у мережі, а також гарантують цілісність зберігання коштів на рахунках та під час проведення операцій через інтернет-мережу.

Висновки з проведеного дослідження. Нові можливості інтернет-банкінгу серед банківських послуг роблять його одним із найбільш необхідних банківських сервісів у світі. Усе це дає підстави вважати, що банки скоро просто не зможуть не застосовувати інтернет-послуги, інакше вони будуть втрачати клієнтів та ставати неконкурентоспроможними на ринку банківських послуг.

Незабаром послуги інтернет-банкінгу стануть стандартними для більшості банків, так як основними вимогами клієнтів будуть зручність, мобільність та оперативність.

Таким чином, переваги інтернет-банкінгу роблять цю послугу привабливою і для вітчизняних банків, і для їхніх клієнтів. Її використання дозволить істотно зменшити час проведення взаєморозрахунків, привернути до банківських операцій нових клієнтів і тим самим знизити обсяг готівкового грошового обігу, а також оздоровити банківську систему шляхом зростання конкуренції.

Аналіз сучасного стану проведення інтернет-послуг банківськими установами дозволяє висунути деякі рекомендації щодо розвитку інтернет-банкінгу в Україні, а саме необхідно розробити нормативно-правову базу, завзято рекламувати систему інтернет-банкінгу, розширити кількість наданих операцій через дану систему, розширення кількості банківських установ, які застосовують інтернет-банкінг.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Єсіна О.Г. Інтернет-банкінг в Україні: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку / О.Г. Єсіна // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2016. – Випуск 1(48). – С. 209-213.
2. Королюк Б.М. Інтернет-банкінг як важливий напрям розвитку ринку фінансових послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.libfor.com>.
3. Міщанин О.М. Інтернет-банкінг в Україні / О.М. Міщанин // Молодіжний економічний дайджест. – 2014. – № 1(1). – С. 71-75.
4. Огієнко В.І. Розвиток Інтернет-банкінгу в контексті формування конкурентних переваг банків / І.В. Огієнко, І.М. Боярко // Фінансовий простір. – 2013. – № 4(12). – С. 44-52.
5. Прес-реліз Київського міжнародного інституту соціології. Динаміка використання Інтернет в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kiis.com.ua>.
6. Сербина О.Г. Інтернет-банкінг: українська практика та світовий досвід / О.Г. Сербина, О.М. Загузова // Молодий вчений. – 2014. – № 4(07). – С. 122-125.
7. Чуб О. Розвиток Інтернет-банкінгу в глобальному середовищі / О. Чуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbu.gov.ua>.
8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.oschadbank.ua/ua/press-service/news/3398447/>.